

وهحشهتی دهولهتی تورکیا و بیدهنگی نهورویا

کاوه ئەمین

په‌له‌مانی تورکیا، یاسایه‌کی نوئی به ناوی دژه تیرۆر په‌سه‌ند کرد که له راستیدا خودی یاساکه و هه‌موارکردنی، کاریکی تیرۆریستانه‌یه و ده‌که‌وێته خانە تیرۆری ده‌وله‌تی به‌دژی گه‌لی کورد. ناوه‌پۆکی یاساکه ئەگه‌رچی ناوی کوردی تیدانه‌هاتوو به‌لام به‌ئاشکرا هه‌موو ئازادییه‌کی کورد له په‌یفتکه‌وه بگه‌ تا ده‌گاته هه‌موو سیمبوله‌کانی کورد به تاییه‌تی په‌نگه‌کانی (که‌سک و سوور و زه‌رد) و به‌رزکردنه‌وه‌ی ئالا و پۆسته‌ر به‌گۆیهری ئەو یاسایه قه‌ده‌خه‌یه و پۆلیس و سوپای داگیرکه‌ری تورک به بیانووی

پاراستن یه‌کپارچه‌ی خاکی تورکیا، ده‌ستیان ئاوالاکراوه بۆ سه‌رکوته‌کردن و ئەشکه‌نجه‌و تیرۆری ئاشکرا و نه‌یتی به‌دژی نه‌ته‌وه‌ی کورد، هه‌ربۆیه له ئیستاوه مه‌ترسی ئەوه هه‌یه که کۆترگریلا و جاش و میت و هه‌موو ئەو چه‌تانه‌ی ناو سوپای تورکی، ده‌ستبه‌که‌نه‌وه به کوشتنی خه‌لک، به پشتیوانی ئەو یاسایه، بکوژه‌کانیش له‌لایه‌ن ده‌وله‌ته‌وه ده‌شاردرێنه‌وه، هه‌روه‌ک له سالانی نه‌وه‌ده‌کان به‌دواوه، به ده‌یان تیکۆشه‌ری کورد تیرۆرکران و تا ئیستاش به ده‌یان که‌س بیسه‌روشوتین.

هه‌موارکردنی ئەو یاسا نوێیه‌ی تورکیا، له کاتیکدايه که پۆژنامه‌ی (ئۆزگور گوندم) که پۆژنامه‌یه‌کی پۆژانه‌یه و به‌زمانی تورکی ده‌رده‌چیت په‌رده‌ی له‌سه‌ر



یه‌کێک له درپدانه‌ترین کرده‌وه‌کانی سوپای تورکیا و میتی تورکی هه‌لدايه‌وه، ئەوه‌ش دواي ئەوه‌ی که وێنه‌ی گریلايه‌کی پارتی کریکارانی کوردستانی ب‌لاوکرده‌وه به‌ناوی عه‌باس ئەنانی که خه‌لکی پۆژه‌لاتی کوردستانه که له

لایه‌ن سوپای تورکیاوه له (2005/8/25) ده‌گیریت و پاش ئەوه‌ی شه‌هیدی

ده‌که‌ن، جله‌کوردیه‌کانی به‌ری داده‌که‌نن و جلی سه‌ربازی له‌به‌رده‌که‌ن و ده‌یسوتین، تا که‌س نه‌توانیت بیناسیته‌وه. هه‌روه‌ک له وێنه‌که‌شدا دیاره ئەو گریلايه چه‌ند میتیکی تورکی ده‌ستیان گرتوو و دواي ئەوه‌ی که فیشه‌کێک ده‌نین به‌سه‌ریه‌وه ده‌یسوتین.



دیاره ئەوه جاری یه‌که‌م نییه که تورکیا تاوانی وا به‌رانبه‌ر نه‌ته‌وه‌که‌مان له باکووری کوردستان ده‌کات، ئەوه‌ی که جیگای نه‌نگیه و لاتانی ئەوروپا له ئاست ئەو تاوانانه‌دا گوئی خۆیان ئاخنیوه و زۆر بیسه‌رمانه به گریلا کورده‌کان ده‌لین

تیرۆریست، به‌لام له ئاست تاوانیکی وا، که مه‌گه‌ر هه‌ر له ده‌وله‌تی تورکیا و هاوشیوه‌کانی بوه‌شیته‌وه بیده‌نگن. دیاره ئەوروپیه‌کان که بانگاشه‌ی مافی مرۆف ده‌که‌ن، ته‌نها مه‌به‌ستیان له خۆیانه ئەوه‌تا هه‌ر نه‌ته‌وه‌یه‌ک که داوای ئازادی خۆی بکات و به‌رژه‌وه‌ندییه ئابووریه‌کانیان که زۆریه‌ی جار له فرۆشتنی چه‌ک به ده‌وله‌ته دیکتاتۆره‌کان ده‌بیننه‌وه، مۆریکی تیرۆریستان پیوه ده‌نین وه‌ک کورد، فه‌له‌ستینی، پلنگه‌کانی تامیل، چیچانیه‌کان و کاشمیری و زۆری تریش.

کاتیک تورکیا به‌رژه‌وه‌ندی ئەوروپیه‌کان به تاییه‌ت له مه‌سه‌له‌ی قوبرسدا ده‌خاته مه‌ترسیه‌وه و نایه‌ویت ددان به‌و ولاته‌دا بنیت وه‌کو یه‌که‌یه‌کی یه‌گرتوو، هه‌ره‌شه‌ی هه‌لوه‌شانده‌وه‌ی په‌یمانی بوون به ئەندامیتی ئەوروپای

لیده‌که‌ن، ده‌نا وه‌کی تر چاو له هه‌موو تاوانه‌کانی تورکیا ده‌پۆشن، هه‌موارکردنی ئه‌و یاسایه‌ی که ناویان ناوه دژه تیرۆر له لایه‌ن په‌رله‌مانی تورکیاوه، نه‌ک دژی پرنسیپه‌کانی مافی مرۆفه له ئه‌وروپا به‌لکو دژی هه‌موو یاسه‌یه‌کی نۆنه‌ته‌وه‌یهی که ئازادی راده‌برپین ده‌پاریزیت.

به داخه‌وه تا ئه‌م چرکه ساتانه‌ش هه‌موو هه‌ولتیکی ئاشتیانه‌ی کورد له باکوور به تیرۆر و سه‌رکووتکردن وه‌لام دراوه‌ته‌وه و ئه‌و پرۆژه‌یه‌یی که پکک به‌ناوی کۆماری دیموکراتی چه‌ند سالێکه دویاتی ده‌کاته‌وه و ده‌ستبه‌رداری نابیت نه‌ک به‌ بنه‌به‌ست گه‌یشتووه به‌لکو پۆژ به‌ پۆژ له‌لای کورد قیزۆنتر ده‌بیت و وه‌کو کالایه‌کی سوکی لی‌هاتووه، بۆیه ده‌بیت جارێکی تر به‌و سترا‌تیجیه‌ی یانیش تاکتیکه‌ی خۆیاندا بچنه‌وه، ئه‌مه‌ش به‌مانای هه‌لبژاردنی شه‌ری چه‌کداری وه‌کو تاکه ئه‌لته‌رناتیفیک نییه، به‌لکو هه‌ولدان بۆ شیوه چاره‌سه‌رییه‌کی تر به‌ سه‌رخۆبوونه‌وه، به‌ تایبه‌ت ده‌بیت پارتی کۆمه‌لگای دیموکراتی، پوونتر و ئاشکراتر داخو‌ازییه‌کانی خۆیان بکه‌نه پرۆژه به‌تایبه‌تی که سالی داها‌تووه له تورکیا هه‌لبژاردن ده‌کریت، نابیت ئه‌و هه‌لانه‌ی که پارته‌کانی پیش ئه‌وان کردیان دوویاتبکه‌نه‌وه، به‌تایبه‌تی هه‌ولدان بۆ دروستکردنی به‌ره له‌گه‌ڵ پارته‌ چه‌پ و لاوازه‌کانی تورکیا، شه‌رتیش نییه (DTP) هه‌موو هه‌ولی کورد ته‌نها له ریگی هه‌لبژارن وه‌کو پارته‌یه‌ک تاقیبکاته‌وه، له کاتی‌کدا که ده‌بیت ده‌سه‌دی ده‌نگه‌کان به‌پنن که کارێکی ئاسان نییه بۆ کورد، ئه‌وان ده‌توانن وه‌کو شه‌خس خۆیان کاندید بکه‌ن، ده‌نا چه‌ندین سالی تریش ده‌بیت له‌و بازنه‌یه‌دا بی‌هوه بخولینه‌وه.

کاتی ئه‌وه نه‌ک ها‌تووه به‌لکو زۆریش دره‌نگه که کوردی پارچه‌کانی تری کوردستان به‌ تایبه‌تی باشوور به‌دژی تیرۆری ده‌وله‌تی تورکیا به‌دژی براو خوشکه‌که‌نیان له باکوور ده‌نگی خۆیان به‌رزیکه‌نه‌وه، ئه‌گه‌ر راگه‌ یاندنی باشوور هینده‌ی ده‌هۆل بۆ کولتوور و دیموکراسی تورکیا لیده‌ده‌ن، نیو ئه‌وه‌نده‌یان له‌سه‌ر تیرۆری تورکیا بنوسیایه ئه‌وا ئیستا رای گشتی له باشوور له ئاستیکی تر دا ده‌بوو.